

Voorwoord

Rond het jaar 330 stelde de kerkelijke leiding in Rome de datum voor de viering van de geboorte van Jezus Christus vast op 25 december. Tot op dat moment was dat de dag van een heidens geboortefeest, namelijk dat van Natalis Sol Invictus, de onoverwinnelijke zon. Een goed besluit van de kerkelijke overheid, al duurde het – met name richting Oosten – uiteindelijk nog vrij lang voor de christenheid deze datum overal had geaccepteerd. De geboorte van de onoverwinnelijke zon, midwinter, de donkere dagen, de groene dennenboom: allemaal metaforen voor de komst van de lente, de komst van de alles tot nieuw leven scheppende kracht: Kerstmis.

De zoekende mens heeft van oudsher een honger naar boodschappers uit de hemel, boodschappers van de Almachtige: profeten. Profeten die ons inspireren tot en de weg wijzen naar een menswaardig leven. Elke religie kent zijn eigen profeten, maar erkent vaak ook elkaars profeten. Elke religie heeft ook zijn ‘topprofeet’ en de komst, de geboorte van deze superboodschapper is dan ook een geweldig moment. De Almachtige laat op een heel bijzondere manier van zich horen!

Wij kennen allen wel het kerstverhaal en waarschijnlijk ook de boodschap: mens, zorg voor vrede op aarde en hou van je medemens. Maar ook andere religies beschrijven het geweldige moment van de geboorte van hun topprofeet. Verspreid in dit kerstnummer treft u de geboorteverhalen aan van Krishna (hindoeïsme), Mohammed (islam), Boeddha (boeddhisme) en Jezus Christus (christendom). Wat is de aarde blij! Wij wensen u fijne kerstdagen.

Redactie

Kerstdromen

Nog even... dan stromen de kerken wereldwijd weer vol, terwijl de schappen in de winkels leeg zijn. We hebben ons weer voorbereid om Kerstmis te vieren.

Nog even... dan is het weer de nacht dat het warm is in vele huizen en vele kerken, terwijl het tegelijkertijd koud is in vele harten.

Nog even... dan grijpt de gezelligheid weer om zich heen, worden kaarsen ontstoken, zijn huizen en kerken versierd. En kan daar iets op tegen zijn?

Tegelijk slaat eenzaamheid genadeloos toe, want nog altijd is er niet voor iedereen plaats. Is dat nu niet wonderlijk? Want wat vieren we nu toch eigenlijk met Kerstmis? Wat viert u, jij en ik eigenlijk met Kerstmis?

Tweeduizend jaar geleden alweer. Een klein Goddelijk Kind, kwetsbaar en klein, wil onder de mensen geboren worden, maar er is geen plek voor Hem en zijn ouders.

Nu, tweeduizend jaar later, wil dat Kind weer geboren worden en lijkt het alsof wij wel plek voor Hem willen reserveren. Maar is dat echt zo?

Jezus reikte ons, toen Hij een volwassen man was geworden, belangrijke richtingwijzers ten leven aan en zei van Zichzelf, dat we Hem (nog altijd) mogen ontmoeten en ontvangen in de verschopte mens, de naakte en kleine mens, de hongerige mens, de vluchteling onder ons. Bieden wij echter plek aan genoemden?

Die Baby van toen komt weer tot leven en wordt werkelijk opnieuw geboren onder ons, wanneer we samen komen en Zijn geboorte van toen actueel maken in het hier en nu. En laten we het maar gewoon toegeven: dat Goddelijke Kind heeft nog altijd een werkelijk prachtige en actuele Boodschap.

Van harte een Zalig Kerstmis gewenst!

Pieter Scheepers,

pastoor

Oude verhalen (2)

Kerstverhaal Lucas 2,1-20

Het kerstverhaal is het meest bekende oude verhaal. Het is vele malen gelezen en verteld: ouders aan hun kinderen, grootouders aan hun kleinkinderen. Kortom, dit oude verhaal is overbekend en mag zich nog steeds verheugen in een grote belangstelling.

Het verhaal gaat over een man en een vrouw die tengevolge van een besluit van de machthebbers moeten vertrekken naar een andere streek om zich te laten inschrijven in een bevolkingsregister. Als vreemdelingen komen ze in een onbekende streek en hun aanwezigheid wordt niet erg op prijs gesteld. De jonge vrouw is zwanger, de geboorte kondigt zich aan. Nergens is er plaats. Uiteindelijk wordt ergens op het veld een oude stal gevonden. Daar wordt het kind geboren, een jongen.

Ons verhaal heeft geleid tot een vroomheid, die eruit bestaat dat veel mensen een kerststalletje hebben staan. Als we er naar kijken, ziet alles er vredig uit. Een os, een ezel, een voerbak met daarin het Jezuskindje, een man en een vrouw er omheen, wat herders en wat schapen. Een vertederend beeld. Het doet allemaal vredig aan. Maar is het wel zo vredig?

Het begint er al mee dat die man en die vrouw ongewenste vreemdelingen zijn. Dan een baby in een vieze voerbak. Kunnen wij ons dat voorstellen? Waarschijnlijk niet. Ons kerstverhaal is geen ooggetuige-verslag. De verteller Lucas is er niet bij geweest. Waarom dan dit verhaal? Lucas heeft van de leerlingen en de eerste volgelingen van de man van Nazareth – want daarover gaat dit verhaal – gehoord hoe deze man heeft geleefd. Hoe hij zich inzette voor armen en zieken, kortom voor mensen die er niet bij hoorden. Dit is een bijzondere man geweest en geheel volgens de traditie van zijn volk (het joodse) schrijft hij een bijzonder geboorteverhaal. Een verhaal dat al aangeeft hoe deze baby als jong volwassen man door het leven zal gaan.

Voorafgaand aan ons verhaal laat Lucas de moeder van dit kind het Magnificat uitspreken. Het klinkt als een loflied en zo begint het ook: “Met heel mijn hart roem ik de Heer, met al mijn adem juich ik om God mijn

redder” (Lucas 1, 46-47). Wie echter doorleest, komt er tot zijn verrassing achter dat het in feite een aanklacht is tegen het vele onrecht in de wereld.

Keren wij terug naar onze kerststal. Daar zien wij nog wat herders met schapen die rondom de voerbak staan. Lucas kiest hier met opzet voor herders. Herders horen er in de samenleving van toen nauwelijks bij. Het zijn nog net geen paria's, maar daarmee is dan ook alles gezegd. Over hen gaat het Magnificat. Zij mogen als eersten delen in de vreugde over de geboorte van dit kind. Tegelijk is de herder hier het symbool van zorgzaamheid. Dit maakte de man van Nazareth in zijn korte leven waar. Jezus was een bijzonder mens en daarvan getuigt zijn geboorte al. Voor Lucas is Jezus op de eerste plaats een 'rechtvaardige', een man Gods.

Tot zover het verhaal van Lucas. Misschien vraagt u zich nu enigszins verbaasd af waar de koningen en hun kamelen zijn gebleven. Die vinden wij bij een andere evangelist en wel bij Matteüs (zie Mt. 2, 1-23). Hij heeft een andere benadering. Hier geen herders, maar koningen. In zijn geboorteverhaal zet Matteüs een andere toon: dit kind is een koninklijk geschenk uit de hemel. Dit heugelijke feit wordt bekend gemaakt aan niet-joden, koningen zelfs uit een ver land. Een 'koningszoon' krijgt de eer die hem toekomt. Tevens gebruikt Matteüs dit gegeven om een gruwelijk feit aan het licht te brengen: de moord op duizenden kinderen door een tiran. Iets van deze tijd? We hoeven maar aan Darfur te denken. Ook daar worden kinderen en vrouwen vermoord door tirannen. Kindermoord vindt nog steeds plaats en vaak om dezelfde redenen als in het verhaal van Matteüs.

Eén bijzonderheid mag niet onvermeld blijven. Het lukt Herodes, de wrede tiran, niet het kind te doden maar het is wel zijn zoon (ook Herodes genaamd) die medeverantwoordelijk is voor de dood van de man van Nazareth.

De geboorteverhalen over de man van Nazareth beschrijven een harde werkelijkheid. Het is een verhaal van alle tijden. Ook vandaag nog worden er kinderen geboren in de sloppenwijken van de grote steden, die niet meer hebben dan een schamel kistje. Toch is er ook vreugde over de geboorte van nieuw leven bij de armsten van de armen. Soms moeten ook zij

vluchten voor het geweld in hun land en melden zij zich bij ons aan als asielzoekers. Ze komen in een vreemde omgeving en worden vaak niet geaccepteerd. Het vergaat hen net als de vader en de moeder van Jezus. Zij waren ongewenste vreemdelingen. Toch iets om eens over na te denken bij de kerststal onder de mooi versierde kerstboom.

Ton Borsboom Sr.

DE GEBOORTE VAN JEZUS

In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië. Iedereen ging op weg om zich te laten inschrijven, ieder naar de plaats waar hij vandaan kwam. Jozef ging van de stad Nazareth in Galilea naar Judea, naar de stad van David die Betlehem heet, aangezien hij van David afstamde, om zich te laten inschrijven samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was.

Terwijl ze daar waren, brak de dag van haar bevalling aan, en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde hem in een doek en legde hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het nachtverblijf van de stad.

Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door het stralende licht van de Heer, zodat ze hevig schrokken. De engel zei tegen hen: “Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: vandaag is in de stad van David voor jullie een redder geboren. Hij is de Messias, de Heer. Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in een doek gewikkeld in een voederbak ligt.”

En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden: “Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft.”

Hoe geloven wij (slot)

Met deze zevende aflevering van 'Hoe geloven wij' besluiten wij deze serie. De bedoeling ervan was om iets zichtbaar te maken van de variëteit in geloven binnen onze gemeenschap, in de hoop daarmee ook reacties los te maken. Nadrukkelijk hebben we ook een jongere aan het woord gelaten: Jeroen Granneman. Zijn inbreng heeft nogal wat reacties losgemaakt. Wil de kerk in onze gemeenschap overleven, dan zal zij minstens serieus naar onze jongeren moeten luisteren. Om deze reden, maar ook om het recht op wederwoord, heeft Jeroen de laatste bijdrage in deze reeks geschreven.

Veel reacties heb ik gekregen op mijn artikel in *Caecilia.com* 2005/1. Sommigen vonden dat ik de spijker op z'n kop sloeg, sommigen vonden het nog te netjes en anderen waren van mening dat ik wat kwetsend was. Het was niet mijn bedoeling om mensen te kwetsen, maar juist om te confronteren, te constateren, de kerk ter discussie te stellen en mensen te laten nadenken over verandering en verbetering van de kerk in de samenleving. Speciaal aan deze bijdrage is dat het geen kerstverhaal is, maar een kritische visie op de reacties die ik gekregen heb.

Leren van elkaar

“Een van de redenen waarom verwezen wordt naar tweeduizend jaar geleden, is dat je van die mensen van toen kunt leren wat echt goed is voor een mens en wat echt slecht is”: zo luidde een van de reacties op mijn artikel. Het is inderdaad goed om te leren van mensen. Ik doe dat elke dag en probeer de goede eigenschappen en kwaliteiten van mensen te bewonderen en er mijn voordeel mee te doen. Daarentegen kun je ook van de geschiedenis leren, maar dan wél volgens de hedendaagse normen, met actuele onderwerpen uit de maatschappij. Verhalen van tweeduizend jaar geleden spreken klaarblijkelijk te weinig mensen aan. Ze zijn achterhaald en staan te ver van de werkelijkheid af. In mijn vorige artikel schreef ik dat ze gesymboliseerd en vertaald zouden moeten worden om ze juist te interpreteren. Beter is teksten te gebruiken met onderwerpen waarmee

iedereen dagelijks mee te maken heeft. Vrijwel iedereen houdt zich bezig met politiek, sociaal leven, normen en waarden en leven en dood. Daarom vertaalde ik het woord geloof in liefde en *connecting people*. Daarin geloven mensen namelijk wel. Dat is herkenbaar en dan gaat het leven.

Marktmanagement

Het woord kerk heeft een negatief imago opgebouwd. Daarmee bedoel ik dat veel mensen bij het woord kerk een bepaald beeld hebben en er daarom minder vaak heen gaan. Volgens de cijfers worden (autochtone)

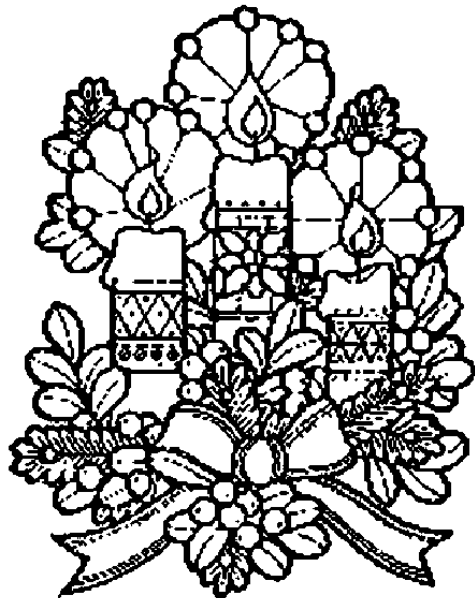
Nederlanders steeds minder religieus. Ik denk dat dit komt door wat er in de kerk voorgeschoteld wordt.

Willen we vasthouden aan het verleden met als gevolg dat het kerkbezoek daalt, dan houd ik op met schrijven. Maar als we willen dat de kerk behouden blijft, zorg dan dat je de behoeften centraal stelt. Mensen werven en behouden heeft dus prioriteit. Het is nodig te veranderen. Dát is wat er naar mijn mening tekort schiet. Verbeter het imago en kijk daarbij naar de tijd waarin we leven. Vergelijk de kerk met een auto. Hij zal niet vanzelf gaan lopen, behalve bergafwaarts. Dit zal vorm moeten krijgen in een plan van aanpak. Internationaal, nationaal, maar eerst maar eens lokaal.

Omdat het tenslotte bijna Kerstmis is, wil ik deze gedachtegang als voorbeeld in de kerstsfeer toepassen.

Kerstmis op microniveau

Naar de decembermaand kijk ik ieder jaar uit, in het bijzonder naar Kerstmis. Niet om de geboorte te vieren van iemand die ik nooit gekend heb, maar omdat het mij een gevoel

geeft van nostalgie en gezelligheid. Uiteraard gaat het niet om die geboorte, maar anno 2005 staat dit symbool voor een nieuw leven. Nieuw leven in de zin van opnieuw beginnen of juist doorgaan op de goede weg die je ingeslagen bent. Verandering of verbetering (de jaarwisseling is daaraan onlosmakelijk verbonden).

Kerstmis geeft mij een gevoel van saamhorigheid. De commercie speelt erop in, overal hoor je kerstmuziek, zie je kerstfilms en worden allerlei activiteiten georganiseerd. Met de sfeer die de decembermaand met zich meebrengt is bijna iedereen gevoelig voor gezelligheid en contact. Iedereen helpt mee dit klimaat te creëren. Daarom is het maar goed dat het niet altijd Kerstmis is, omdat dit klimaat dan zou vervagen.

‘Wat zou het toch fijn zijn als het hele jaar Kerstmis zou zijn’, is een onrealistisch cliché. Dat geldt ook voor de ‘eeuwige vrede’. Dat is nog nooit gebeurd en zal ook nooit gebeuren. Er zal altijd ruzie en oorlog zijn. Dat is nou eenmaal kenmerkend voor de mensheid. In het verleden, in het heden en in de toekomst zijn er mensen die het leven minder aangenaam maken. Voor meer informatie zie de geschiedenisboeken, maar ook de krant, internet of televisie. Een beetje een negatief, maar realistisch beeld. En dat nog wel met Kerstmis. In de tijd van (godsdiens) extremisme en vervaging van normen en waarden) vind ik het belangrijk om juist op microniveau te beginnen en kerst te vieren.

Pay it forward

Met Kerstmis op microniveau bedoel ik dat er wat mij betreft wat meer respect en samenwerking tussen mensen mag zijn die in de samenleving dicht bij elkaar staan. In strijd met het individualisme en globalisering. Ik heb het hier dus niet over samensmelting met culturen die ver van de onze af staan, maar over onze eigen kleine wereld met mensen met wie we zelf elke dag te maken hebben. Vrienden, familieleden met wie je goed contact hebt, collega's of mensen uit de buurt. Die mensen hebben elkaar nodig. Toon interesse, help elkaar als dat nodig is in een open wereld. Een open wereld is een wereld waarin geen individualisme is, maar juist samenwerking door het spelen met open kaarten. Ieder in zijn eigen omgeving. Wat er verder in de wereld gebeurt is belangrijk, maar niet de kern van het dagelijks leven. Betrek mensen bij je activiteiten, wissel

gedachten uit en zorg ervoor dat je samen kleinschalig en goed begint, op microniveau. Het is een kwestie van geven en nemen, zoals dat hoort in relaties. Daar vind ik Kerstmis een geschikte gelegenheid voor. Als je geeft, krijg je iets terug.

Neem de tijd voor elkaar en *Pay it forward* (geef het door). Ook als het even geen Kerstmis is.

Jeroen Granneman

VROUWEN IN DE BIJBEL

De plaats van de vrouw in de maatschappij was in het verre verleden, deels in het recente verleden en het heden vaak een bescheiden plaats. Als we kijken naar de positie van vrouwen in de grootste hedendaagse religies, dan zien we dat zij met name in hiërarchisch opzicht eigenlijk geen rol spelen. Met uitzondering dan binnen een belangrijk deel van het protestantisme. Merkwaardig en discriminerend.

Volgend jaar starten we in *Caecilia.com* een nieuwe serie, met als titel: *Vrouwen in de bijbel*. In een aantal afleveringen willen we aandacht besteden aan de rol en positie van enkele vrouwen in bijbelverhalen. Hopelijk kan deze nieuwe serie een bijdrage leveren aan de huidige discussie over de positie van de vrouw in de kerk.

Acties voor de torenspits

Voor de restauratie van de torenspits staan weer enkele acties op stapel: een tweetal kerstconcerten, Driekoningen zingen, een kaartspel en een bridgedrive.

Kerstconcerten

Na het recente optreden van de koren In Between en 't Alternatief beloven ook de twee kerstconcerten van ons gemengd koor weer een prestatie van niveau te worden. De concerten worden uitgevoerd in samenwerking met muziekvereniging Concordia. Data: zondag 18 december om 19.00 uur en woensdag 21 december 20.00 uur in de Caeciliakerk. De toegang is gratis.

Driekoningen zingen

Kerkbestuur en de stichting Sint Caecilia doen een oproep aan koren, orkestjes en individuele zangers en zangeressen om op 6 januari a.s. (Driekoningen) te zingen en te spelen voor het restauratiefonds van de kerk. Aanmelden kan per e-mail bij a.baeten@planet.nl of f.knibbeler@xs4all.nl

Cartamore

Cartamore is een spannend kaartspel voor twee personen. Het spel is ontworpen door onze parochiaan Theo van Eekelen, die de opbrengst graag ten goede laat komen van het restauratiefonds. *Cartamore* is geschikt voor iedereen van 8 tot 80 jaar en ouder. Een ideaal cadeau met kerst! Het spel is in het parochiecentrum te koop op vrijdagen tussen 9-12 uur. Prijs: € 20,00. Meer info: www.cartamore.com

Bridgedrive

Op donderdag 29 december begint om 20.00 uur in De Schalm een bridgedrive, waarvan de opbrengst bestemd is voor de restauratie van de kerktoren. Deze drive wordt georganiseerd met medewerking van de bridgeclub Berkel-Enschot. De kosten bedragen € 10,00 per paar, te betalen op de avond van de drive; eerste consumptie (koffie of thee) gratis. Aanmelden tot 23 december bij Theo van Eekelen (5331820) of Loes Poppelaars (5332199). Inschrijven per e-mail: theo@vaneekelen.nl

DE GEBOORTE VAN BOEDDHA

Toen de tijd vervuld was dat de Heer Boeddha op aarde zou komen, kwam de hele natuur in beweging en geschiedden er vele tekenen. Een onvergelykelijke glans verlichtte het hele heelal, de blinden werden ziende, de doven konden horen, de stommen spreken, de gebochelden werden recht van lijf en leden, de kreupelen wandelden, de gevangen mensen en dieren herkregen de vrijheid, het vuur van de hel doofde uit, de bewoners van het schimmenrijk voelden honger en dorst gestild, de dieren legden hun vrees af, alle schepselen genazen van hun ziekten en werden vriendelijk, met liefelijk geluid hinnikten de paarden, brulden de olifanten, de muziekinstrumenten lieten onbespeeld hun tonen horen, de armringen en andere lijfsieraden van de mensen tingelden, alle windstreken werden helder, een zachte, koele wind verkwikte alle schepselen, de vogels staakten hun vlucht door het luchtruim, de stromen stonden stil in hun loop, het water van de zee werd zoet en bedekte zich overal met waterlelies van allerlei kleuren, alle bloesems ontloken, aan de stammen, takken en twijgen van de bomen ontwikkelden zich rozen, uit de harde rotsgrond schoten wonderrozen te voorschijn, los neerhangende bloemen vertoonden zich in de lucht, overal zag men een bloemenregen, in de lucht weergalmden de tonen van een bovenaardse muziek, al de sferen waren als omslingerd met kransen, omwuijd van zwaaiende pluimen, bezwangerd met de geur van bloemen en reukwerk, overheerlijk schoon te aanschouwen.

Het was alsof de hele natuur feest vierde ter ere van de nadering van een grootmachtige koning. Vier engelen uit de hoogste hemel vingen het kind in een gouden net op en hielden het voor de ogen van de moeder met de woorden: “Verheug U, Koningin! Een edele zoon is U geboren!” Zo werd de Bodhisatwa geboren, niet bezoedeld door onreinheden, maar volkomen rein en stralend in luister.

Als leven reizen is

Zijn benoeming als diaken in beide parochies van Berkel-Enschot ging in op 1 oktober jl. Tijdens de eucharistievieringen op 30 oktober en 6 november presenteerde hij zichzelf. Voor wie daar niet bij kon zijn: diaken John van Grinsven stelt zich voor.

Geboren in Breda op 15 juli 1942, getogen in Den Bosch, woon ik nu met mijn vrouw Inge Sax in het schone Bourgondische dorp Hilvarenbeek. Samen zijn we moeder en vader van een zoon (36) en dochter (31) die inmiddels 'het huis uit zijn'. Samen zijn we opa en oma van drie kleinkinderen. Vóór mijn diakenwijding op 25 september 1999 was ik werkzaam als consultant en docent verkeerskunde.

Het woord diaken betekent 'dienaar'. In de kerk van de Oudheid was het de diaken die allereerst verantwoordelijk was voor alle initiatieven die een kerkgemeenschap ondernam voor de armen, zieken en behoeftigen. Deze diakens moesten en moeten de kerkgemeenschap er voortdurend aan herinneren dat God een voorkeur heeft voor de armen en voor allen die zonder uitzicht zijn. De kerk kan het Evangelie niet verkondigen als ze niet metterdaad een teken van hoop is voor zulke mensen. Op dit terrein mag ik dan ook in goed overleg met u gaan werken.

Als diaken heb ik ook een eigen verantwoordelijkheid in de verkondiging en de liturgie. Gods woord verkondigen vanuit de zorg voor de arme, gebroken of gekwetste mens. Ik hoop dan ook veelvuldig in de liturgie, vooral in de eucharistie, aanwezig te zijn. Niet als een soort ceremoniemeester of om de liturgische plechtigheid wat op te luisteren, wel omdat ik als diaken dien in te staan voor de diaconie. Liturgie mag geen spel worden waarbij de nood van de mensen en de wereld wordt vergeten. Met heel mijn persoon wil ik steeds een oproep (blijven) doen aan de (christelijke) gemeenschap om ook in het leven daadwerkelijk te delen en te dienen. Ik wil betrokken zijn en blijven op de reële situatie van mensen. Met twee benen in het leven staan en daar helder maken dat God omziet naar de mens en een voorkeur heeft voor armen en kleinen.

De bisschoppelijke zending van een diaken naar de beide parochies in Berkel-Enschot is echter geen éénmanszaak. Als diaken wil ik dan ook de loyale medewerker zijn van de werkgroepen, kerkbesturen, collega-diaken, pastoor en bisschop.

We zijn op weg naar een nieuw jaar en naar een toekomstige pastorale eenheid. Op 31 december passeert de trein die naar de toekomst rijdt om 24.00 uur weer een station. Ongeacht of we het oude jaar uitlachen met Youp van 't Hek, Herman van Veen of Brigitte Kaandorp, wegdrinken met een goed glas of wegknallen met vuurwerk, één ding is zeker: even staan we weer stil op het perron van de jaarwisseling. Even een oliebol, een handdruk, een kus, het glas geheven op het nieuwe jaar, op weg naar de volgende halte: 365 dagreizen verder.

Net zoals de trein die naar de toekomst rijdt zijn de beide parochies van Berkel-Enschot op weg naar het Rijk Gods; een ander woord voor een betere wereld en gerechtigheid. In die trein zitten, denk ik, drie 'soorten' mensen. Voor de eerste categorie mensen gaat de trein veel te snel. Ze zeggen dat de tijd vliegt en ze klagen dat ze het allemaal niet bij kunnen benen. Soms pakken ze hun boeltje op en lopen helemaal naar achter in de trein. Ze hebben moeite met de vooruitgang, ze zijn eerder bang dan hoopvol en demonstreren dat door een eind terug te lopen. Maar dat helpt niet: ook de laatste coupé deelt in de snelheid van de hele trein.

Voor de tweede categorie gaat de trein veel te langzaam. Hun geduld en gedrevenheid doet hen bijna zichzelf en veelal anderen voorbijlopen; ze dringen naar voren om de toch al haastige wielen als het ware aan te sporen tot nog meer spoed. Maar dat helpt evenmin: de eerste coupé deelt in het ritme van de hele trein.

De derde categorie zit zo'n beetje midden in de trein. Ze kijken naar buiten, naar alles wat aan hen voorbij flitst. Hun blik staat op oneindig, het leven trekt aan hen voorbij.

In de trein die naar de toekomst rijdt zijn mensen nodig die belangstelling hebben voor elkaar: wie ben je, wat bezielt je, waar kom je vandaan en waar ga je naar toe? Op onze reis naar de toekomst hebben we mensen nodig die de vreugde en de zorgen onderweg met elkaar delen. Onderweg naar het Rijk Gods en op reis naar een wereld van gerechtigheid en vrede zullen we onder-

weg eerst en vooral tegenover de mens die naast je zit gerechtigheid moeten doen. Niet vooruit hollen en niet terugkruipen, maar op de plaats blijven die jou gegeven is, aandacht hebben voor anderen en daar de ander tot heil en zegen willen zijn. Geïnspireerd door het Evangelie wil ik zo met alle mensen op reis gaan, een nieuwe toekomst tegemoet.

Ik wens u een nieuw jaar toe met veel zalige mensen.

John van Grinsven,
diaken

2005 - 2006
2005 - 2006

DE GEBOORTE VAN MOHAMMED

Het gebeurde in de tijd dat Mohammed geboren zou worden, dat het een zware zomer was en men niet ploegen of zaaien kon en dat het volk om de honger te stillen gras en wortelen van het veld moest eten.

Toen het kind ter wereld kwam, werd het opgevangen door de hanen van de engel Gabriël.

Een geleerd sterrenwicheelaar zag uit de gestaltenissen van de hemel, dat dit kind geweldig zou worden. Ook geschiedden er vele tekenen die de volkeren van de aarde voorspelden dat de Verlosser verschenen was.

Kort na de geboorte stierf de vader en het kind werd vanwege de hongersnood aan een voedster uit het land in de bergen meegegeven.

Overall was honger en droogte en ellende, maar wáár het kind kwam, vonden de schapen voedsel, kregen de vrouwen en zelfs de kamelen weer melk om hun kinderen en jongen te voeden en nam de wanhoop van de bevolking een einde. Het kind bracht, wáár het kwam, zegening en voorspoed.

Column

Nog enkele dagen en dan vieren we weer Kerstmis: het feest waarop christenen de geboorte vieren van Jezus Christus. Een feest, omdat de mensheid Iemand onder zich kreeg om de liefde te verspreiden en als een Licht in de duisternis te zijn. Een feest dat met het verstrijken van de jaren ook een andere betekenis heeft gekregen: dichterbij de familie en het gezin thuis. Vaak gecombineerd met een aantal dagen vrij, voor of na Kerstmis. Ook niet-gelovigen vieren op die manier al vele jaren Kerstmis mee: als een moment om weer eens samen te komen, samen te zijn en samen te vieren. Rond deze dagen zien we elkaar weer, trekken we tijd uit voor elkaar, maken we weer eens die boswandeling (“Moeten we vaker doen” hoor je dan dikwijls), bezoeken we de kerk weer en vergeten we ook die ‘verre tante’ niet. Misschien is dat ook wel de praktische betekenis van Kerstmis geworden: elkaar niet vergeten en ook de ander serieus nemen. Serieus in wie hij is, wat hij doet en hoe hij leeft. En dat zonder de ander te willen veranderen.

Één van de vele gezamenlijk ondernomen activiteiten in de directe omgeving van onze parochie is bijvoorbeeld de inmiddels niet meer weg te denken kersttocht in Udenhout en Berkel-Enschot. Dit jaar alweer voor de vijfde keer georganiseerd. Naar mijn idee een mooi voorbeeld hoe drie ‘dorpen’ gezamenlijk, zonder dat we elkaar allemaal kennen, een gemeenschappelijk uitgangspunt hebben. Meer dan 2000 wandelaars, samen met kinderen, ouders of burens genietend van wat onbekenden voorschotelen. Variërend van gezang, dans en muziek tot zelfs aangeboden drank en etenswaren toe. En van velen die hun huis speciaal voor deze gelegenheid opleuken met licht in de vorm van kandelaars, vuurkorven of buitenverlichting in de bomen.

Een route die gelopen wordt en waar de kerk niet altijd het begin- of eindpunt hoeft te zijn, maar waar de kerk wel steeds het middelpunt van de tocht is. Een middelpunt waar mensen – ook in gewone tijden – terecht kunnen voor de viering van hun geloof, het verwerken van hun verdriet of het vieren van bepaalde momenten in hun leven. Een punt waarop een beroep kan worden gedaan door hen die – in welke vorm ook – hulpbehoevend zijn. Een punt ook waarop gelovigen en niet-gelovigen een

beroep kunnen doen. Omdat de parochie de mens die voor haar staat serieus wil nemen, zonder daarbij als eerste de ander te willen veranderen. Wel met het doel om de ander te helpen, te ondersteunen of een zetje in (zijn) goede richting te geven.

We hoeven dat niet alleen door de kerk te laten doen. Immers, ook voor de kerk en voor andere instanties geldt dat het de mensen zelf zijn in die organisaties die dat werk doen. We *zijn* het zelf. Dan ben ik weer bijna terug bij waar ik begon.

Laten we als mens wat meer genieten van het licht in elkaar en elkaar dit licht ook doorgeven. Zonder daarbij altijd eerst te kijken aan wie we geven of van wie we krijgen. Gewoon door de ander serieus te nemen, ook al is die zo anders als jij. Zonder te proberen de ander te veranderen. Juist omdat de ander anders is als jij.

Ik wens u een zalig kerstfeest met veel goede momenten met en onder anderen.

Vincent van Baaren

SUIKERBONEN EN BESCHUIT MET MUISJES

Bij belangrijke momenten in het leven vieren we feest en bij dat feest horen eten en drinken. We realiseren ons niet altijd dat onze huidige feesten anders zijn dan die van vijftig jaar geleden. *Suikerbonen en beschuit met muisjes* is een smakelijk boekje over Brabantse en Limburgse eetgewoonten bij sleutelmomenten in het leven zoals geboorte, huwelijk en dood. Bijzondere recepten, de veranderingen in de eetgewoonten tussen ongeveer 1920, foto's, menu's en voorwerpen: het komt allemaal aan bod. Het boekje is te bestellen door € 3,50 over te maken op giro 810806 t.n.v. Nederlands Centrum voor Volkscultuur in Utrecht o.v.v. "suikerbonen". Bestellen kan ook via het internet: www.vlaamsbrabant.be/suikerbonen of www.volkscultuur.nl

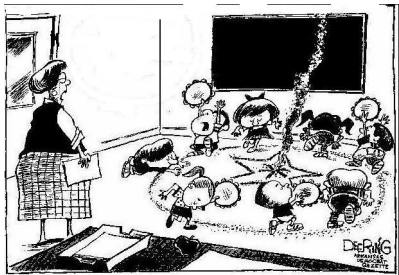
Godsdienstles op de basisschool

Ondanks de liberaal-politieke druk om godsdienstige opvoeding op school in het verdomhoekje te stoppen en de subsidie voor bijzonder onderwijs af te schaffen, blijken de meeste Nederlanders het nog steeds belangrijk te vinden dat kinderen op de basisschool respect wordt bijgebracht voor het christendom en andere religies. Meer dan de helft van de Nederlanders vindt zelfs dat godsdienstles een verplicht vak op de basisschool zou moeten zijn. Waar de kerken dus met achteruitgang te maken hebben, is godsdienstonderwijs nog steeds voor veel mensen van grote betekenis. Dit blijkt uit een onderzoek van het Katholiek Sociaal Kerkelijk Instituut, het KASKI.

Bijna zeven van de tien Nederlanders – ook als ze zelf niet praktiserend gelovig zijn – vinden het van belang dat kinderen de betekenis van het christendom voor onze cultuur op school leren kennen, dat ze kennis maken met de bijbel en bijbelse figuren, en dat hen een aantal normen en waarden wordt bijgebracht. Volgens onderzoeker Gert de Jong wijzen de onderzoeksgegevens van het KASKI er op dat in onze huidige samenleving ondanks de ontkerkelijking nog steeds veel belang wordt gehecht aan godsdienstkennis en respect voor elkaars godsdienstige overtuiging.

Anders dan op openbare scholen is godsdienst op katholieke en protestantse scholen vrijwel altijd een (verplicht) vormingsgebied; ‘onze’ twee katholieke basisscholen Berkeloo en St. Caecilia vormen daarop geen uitzondering. “Dat levenbeschouwing bij ons nog steeds op het lesrooster staat, heeft enerzijds te maken met de traditie waaruit wij zijn voortgekomen, anderzijds met het belang dat wij als schoolteam hechten aan het levend houden van de christelijke traditie en de daarbij behorende verhalen”, zegt Ton van den Boom van basisschool Berkeloo. Voor Theo van Tilburg van basisschool St. Caecilia geldt hetzelfde uitgangspunt: “Hoewel het godsdienstonderwijs in de loop der jaren sterk is veranderd, is de christelijke levensvisie nog steeds een belangrijke inspiratiebron voor onze school. Maar kennisoverdracht is naar de achtergrond verdwenen en we spreken nu van levensbeschouwelijk onderwijs. Wij streven ernaar om

onze kinderen (ook de niet-katholieke) waarden en normen bij te brengen waarbij de nadruk ligt op wederzijds respect en gelijkwaardigheid. De resterende kennisoverdracht beperkt zich al lang niet meer tot kennis van de katholieke kerk; iedere school is zelfs wettelijk verplicht leerlingen

kennis bij te brengen over alle grote levensbeschouwingen.”

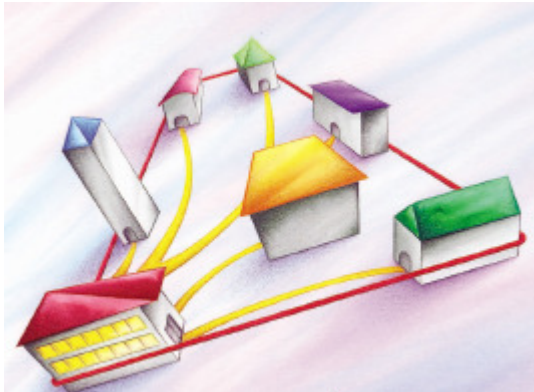
Beide schoolteams besteden er veel zorg aan om deze uitgangspunten dagelijks concreet handen en voeten te geven op school. Theo van Tilburg: “Concreet betekent dit dat we onze kinderen willen leren op een goede manier met elkaar om te gaan, samen te werken, respect voor elkaar te tonen,

zorgzaam voor elkaar te zijn. Alleen dan kun je met elkaar in een gezellige sfeer werken en feest vieren!” Natuurlijk is dit alles voor leerkrachten niet altijd even gemakkelijk, bekent Ton van den Boom eerlijk: “Van hen wordt immers verwacht dat ze overal terzake kundig in zijn en standpunten innemen. Wij zijn als team lang op zoek geweest naar een passende leergang voor dit vormingsgebied. Momenteel werken we enthousiast met de methode *Hellig Hart*: een levensbeschouwelijke methode die kinderen wil vormen tot mensen die bewust kiezen voor de ander. Maar daarvoor moet je wel weten welke keuzes er te maken zijn en op de hoogte zijn van goede voorbeelden. Verhalen uit alle godsdiensten en mensen met allerlei achtergronden kunnen daarbij een rol spelen. De methode biedt onze leerkrachten gelukkig veel ruimte: er kunnen voldoende leerstofkeuzes worden gemaakt, zodat iedere leerkracht lessen kan kiezen die hem of haar het beste liggen. Op deze manier kunnen zij het enthousiasme en de motivatie ook op onze kinderen overbrengen.”

Uit het onderzoek van het KASKI bleek desondanks, dat het de meeste mensen toch vooral om kennis en begrip van godsdienst te doen is: 86% van de ondervraagden gaf als motivatie aan dat kinderen daardoor de Nederlandse geschiedenis en cultuur beter leren begrijpen, en later beter zelf kiezen of ze zich bij een kerk of godsdienst willen aansluiten. KASKI-onderzoeker Gert de Jong tekent daarbij aan: “Het is overigens maar de vraag of dit niet een overschatting van de impact van de godsdienstles inhoudt. Kennis van geloof en godsdienst is wel een noodzakelijke, maar

zeker niet een voldoende voorwaarde voor een keuze voor geloof, zo blijkt uit veel godsdienstpedagogische literatuur. Ouders overschatten waarschijnlijk de reikwijdte van de godsdienstles op school.” Theo van Tilburg kan zich daarin goed vinden: “Door de ontwikkelingen van de laatste jaren bestaat het gevaar dat de historische band met de parochie geleidelijkaan verdwijnt. Wij proberen deze band echter zo goed mogelijk vast te houden. Vieringen – ook die rond Kerstmis en Pasen – nemen op onze school een belangrijke plaats in. Soms nodigen wij de pastor op onze school uit om te komen vertellen over zijn rol in de parochie of met de kinderen het kerkgebouw te bezoeken. Maar hoe dan ook: duidelijk is wel, dat de kerkelijke opvoeding niet meer op school plaatsvindt, maar thuis in het gezin of in de parochie.” Ook Ton van den Boom wijst erop, dat de rol van de school slechts beperkt is: “Thuis gebeurt veel meer. Of misschien mag ik zeggen: zou veel meer moeten gebeuren. Ouders zouden immers betrokken moeten zijn, het voorbeeld geven, voorleven, vertellen, doen. Alleen dan is er een goede voedingsbodem en kan de school haar aanvullende rol waarmaken. Andersom werkt het echt niet. Dat geloven wij heilig!”

Jan Simons

Iconen als dragers van het licht

Veel discussies en zelfs hele gevechten zijn er in het verleden om gevoerd: iconen. Een icoon is een portret van Christus, Maria, heiligen, profeten of van taferelen uit het Oude en Nieuwe Testament.

“Het woord ‘icoon’ stamt af van het Griekse ‘eikon’, dat ‘beeld’ of ‘voorstelling’ betekent. De icoon dient ook niet als mogelijke afgod te worden gezien, maar als *verbeelding*.” Ik praat met zuster Augusta, pastoraal medewerkster van onze parochie. Augusta heeft vele hobby’s, maar als ik haar goed beluister moet het ‘schrijven’ van iconen (‘schilderen’ mag ik eigenlijk niet zeggen) één van haar meest tijdrovende hobby’s zijn. Dit zit ‘m niet alleen in het maken van de icoon: want voor je zover bent, is er een hele voorbereiding aan vooraf gegaan.

“Meestal maakt een iconschilder zijn eigen ‘plank’, een stuk lindehout (meranti of ajuis mag ook) van ongeveer 2½ tot 3 cm. dik”, vertelt Augusta. “Dit sterke hout zal – mits goed bewerkt – niet krom trekken nadat de icoon er is opgezet. De plank wordt enigszins ingekerfd en er wordt een laag linnen ingeplakt. Vervolgens komt er een aantal krijtlagen op: een champagnekleurig mengsel van krijt en gelatine.” Volgens Oudrussisch gebruik wordt in plaats van gelatine ook wel huidenlijm gebruikt, maar dit stinkt verschrikkelijk. In totaal komen er acht lagen krijt op, die tussendoor weer worden geschuurd.

Augusta verhaalt verder: “Na de krijtbehandeling zit er ongeveer 2 mm. krijt op. Vervolgens wordt een werktekening gemaakt met gebruik van cellofaanpapier dat op de achterzijde is ingesmeerd met rood of oranje pigment.” En dan is het zover: er kan echt gaan worden ‘geschilderd’. Dat gebeurt met pigment, eigeel en wijn (of platgeslagen bier). Uiteraard alles in zeer kleine hoeveelheden. Het eigeel – eventueel verdund met een of twee druppels water – heeft als functie om de houdbaarheid van de icoon te verlengen.

Volgens Augusta heeft de iconenschilder “al enig voorwerk verricht: het bestuderen van de afbeelding en het zich verdiepen in de personen op de afbeelding. Ook het religieuze stuk wordt niet overgeslagen: er bestaat zelfs een heus iconografisch gebed. Dit dient om je voor te bereiden op het schilderen”. Naast het gebed bestaat de ‘Regel van de iconenschilder’, waarin als het ware de ‘tien geboden’ voor de iconenschilder zijn opgenomen.

GESCHIEDENIS EN BETEKENIS VAN ICONEN

De icoon kent een lange geschiedenis. De eerste icoon die werd teruggevonden, dateert uit de periode van rond de tweede eeuw. De neoplatonische filosofie ging er van uit dat de mens via een zichtbaar beeld in contact kon komen met onzichtbare religieuze waarden. Aanvankelijk moest de officiële kerk niets hebben van de afbeeldingen die als afgoderij werden gezien. Niettemin ontstond een beeldencultus: het volk begreep immers de beeldspraak van de icoon veel beter dan het gesproken woord dat noch gekust, noch bewierookt kon worden. Kerk en keizers konden dit niet langer toestaan en keizer Leo III veranderde in 726 uit politieke overwegingen van iconodul (beeldenvriend) in iconoclast (beeldenstormer). In Byzantium (het huidige Istanbul) moesten de iconen uit kerken en huizen op een groot plein worden verzameld om te worden verbrand. Vooral monniken, door wie de meeste heiligenbeelden werden gemaakt, werden daarbij bedreigd als ze geen gehoor gaven aan de oproep. Het iconodulisme en het iconoclasme wisselden elkaar af, maar in 843 werd de beeldenstrijd definitief bijgelegd. Helaas zijn in de loop der eeuwen veel kostbare iconen verwoest.

Indien u meer wilt weten over de geschiedenis en de betekenis van iconen, dan kunt u daarover niet alleen bij de bibliotheek vele werken vinden, maar ook in het tijdschrift *Eikonikon* (www.eikonikon.nl), dat inmiddels aan zijn 19^e jaargang bezig is.

Op het moment dat de werktekening is gemaakt, wordt deze gefixeerd met oker zodat de tekening er goed op blijft staan. Vervolgens wordt met bladgoud de aureool bij de heiligen aangebracht, de achtergrond gemaakt en daarna de omgeving (denk aan gebouwen of rotsen). Dan komen pas de personen. Een loep en zeer fijne penselen zijn de belangrijkste attributen. Eerst komen de donkere kleuren, daaroverheen wordt de lichtere verf opgebracht. Het effect daarvan is dat het icoon oplicht, als het ware het licht doorgeeft.

Het moeilijkste van het maken van iconen is volgens Augusta de gezichten. “Die doe je als laatste en het geeft ook meteen het mooiste effect. Op het moment dat ik de ogen neerzet, kijken de icoon en ik elkaar aan en begint de icoon te leven. Er is voor mij dan echt contact met de icoon.”

Klaar is dan de icoon dan overigens nog lang niet: kleur voor kleur gaat de icoonschilder één keer per kwartaal de tekening af met eigeel en water. Het effect is dat de kleuren daarvan warmer worden. Na een jaar wordt de icoon gevernist of wordt er blanke was opgedaan; de icoon wordt vervolgens lichtjes opgewreven, waardoor het een glans krijgt. Eindelijk klaar? Bijna, maar nog niet helemaal. Een icoon wordt immers vaak nog gewijd. Ook hier kent de orthodoxe kerk speciale rituelen: er wordt ‘Oosterse kleding’ gedragen, er is veel wierook en er worden orthodoxe teksten gebruikt voor de viering. Tenslotte wordt er gebeden voor de tekenaars en dat “het licht van de iconen mag doorkomen voor hen die het gebruiken.”

Ik sprak met Augusta omdat ze bezig is een kersticoon af te maken. Augusta begon net na de zomervakantie aan deze icoon en zal de tekening en inkleuring voor de kerst klaar hebben. Het werk om de icoon te conserveren is dan uiteraard nog niet gedaan. Augusta heeft al vele iconen gemaakt en heeft daarvoor ook enkele cursussen gevolgd. Het resultaat mag er wezen! Een deel van haar werk, het iconografisch gebed en de ‘Regel voor de iconenschilder’ zijn te vinden op de website van onze parochie: www.sintcaeciliakerk.nl.

Vincent van Baaren

DE GEBOORTE VAN KRISHNA

Toen de geboorte van het kind Krishna aanstaande was, kende de aarde slechts vreugde en was zelfs de gedachte aan smart op aarde vergeten. Onder de heerschappij van deze vreugde overdekten de bomen en planten zich met bloemen en vruchten en met een ongekend weelderige bladertooi. Het water van de beken, rivieren en meren werd helder als kristal; vogels van allerlei pluimage kwamen en vlogen van vreugde dicht over de aarde, en van stad tot stad, van dorp tot dorp, van huis tot huis was er niets dan blijdschap. Uit de hoogte van de hemel strooiden de goden bloemen over de aarde en de hemelse zangers deden het Heelal van lofliederen weerklinken.

In een visioen verscheen het kind Krishna aan de moeder, die door koning Kansa in de gevangenis was gezet, als de Heer, als de Vorst aller Vorsten, en zei tot haar: “Zeg Vasudeva, uw echtgenoot, mij op te nemen en door de poorten te gaan; de boeien zullen u afvallen, de wachters zullen slapen, de deuren van het paleis zullen openstaan, de wateren van de Jamuna zullen een pad openen; ga naar het paleis van Koning Nanda wiens vrouw een dochter zal ter wereld hebben gebracht, en verruil mij met dat kind, dat ge hier zult brengen.” Zo sprak de Heer waarna hij als een hulpeloos kind werd geboren.

Toen in het midden van de daaropvolgende nacht Vasuveda het goddelijk kind wegvoerde, liet Indra de regen met stromen uit de hemel vallen. In de duisternis brulden de leeuwen achter en voor hem uit; de Jamuna zwol tot buiten haar oevers, maar het goddelijk kind zat ongedeerd in een mand van korenaren op het hoofd van Vasuveda. De wateren van Jamuna weken voor zijn voeten uit, en ongehoord en ongezien kweet Vasuveda zich van zijn taak.

Vieringen rond Kerstmis

Kerstavond

- 16.30 uur Peuterviering m.m.v. het kinderkoor
voorganger: pastoor P. Scheepers
- 18.00 uur Gezinsviering m.m.v. het kinderkoor
voorganger: pastoor P. Scheepers
- 20.00 uur Eucharistieviering m.m.v. het gemengd koor
voorgangers: rector J. Merckx en diaken J. van Grinsven
- 22.00 uur Eucharistieviering m.m.v. In Between
voorganger: pastor P. van Deenen

Eerste Kerstdag

- 10.00 uur Eucharistieviering m.m.v. het gemengd koor
voorganger: pastor H. Derckx
- 11.30 uur Eucharistieviering m.m.v. het E.J.K.
voorganger: pastoor P. Scheepers

Tweede Kerstdag

- 10.00 uur Eucharistieviering m.m.v. het gregoriaans koor
voorganger: rector J. Merckx

Oudjaar

- 19.00 uur Woord- en communieviering
voorganger: diaken J. van Grinsven

Nieuwjaar

- 11.30 uur Eucharistieviering m.m.v. het gemengd koor
voorganger: pastoor P. Scheepers